

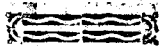
A' ROMAÍ TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indúlt **BETSZÖL** Szombaton 6. Februdriusban 1790.

Törő asztalam mellé ülék, hogy az én Olvasóim-
nak Ujságokat irjak — de mit irjak? Nemze-
temnek már 10 esztendőktől fogva ohajtva várt
Hajnal-tsillagát látom fel-derülve az Égen — a'
Magyarok Egén. Erzékeny szivem szókat keres —
de nem talál; mellyel szivbéli örömöm ki fejezhes-
se. — Fel derült a' már több esztendőktől foga-
va bujdosott hajnal tsillag — mely mennél később-
re jött — mennél próbáltabb Hazafiak hűségére sü-
tött — annál fényesebb színnel tündökölteti más
Nemzetek előtt Nemzetünket — 's Nemzetünkkel szü-
letett áthatatoss hűségünket. — Én voltam — Oh!
fájdalom! — az a' szerentsétlen Hirmondó — már
10 esztendőktől fogva én voltam; ki az igen kevés

örvendetes hírek között Nemzetemet sok szivekig bé ható hírek' ki-hirdetésével szolgáltam — de va- gyon tellyes reménységem, hogy az a' szerentsés *Kurir* is én léztek, ki tsak egynéhány napok múl- va-is Nemzetem előtt olly örvendetes hirt fogok Kürtölni, melyre sok Nemzeti Vérrel buzgó szivek örömökben tsak nem meg-repedeznek — egy közön- séges Nemzeti örömet okoz — és mindenek azt fogják tellyes szivből kiáltani: *Éljen Második Josef!* *Éljen a' mi édes Atyánk Kaunitz!* éjenek az egy- mást és Hazájokat igazán szerető Hazafiak!!! — Egy illyen hírrel fogok minden órán Nemzetemnek Udvarolni — — — — —; de ezek, ámbár már igazak, még egy kiss-idejig nem Ujság író pennára valók. — Budán-is a' Szt. *'Sigmond* Ká- polnájában, melyben a' Szt. *István* M. Király jobb- keze tartatik, olly készültek vagynak, hogy az, mint egy 3 hetek alatt egy a' másikkhoz illő nagy Nemzeti bujdasó *Kintset* fogodhatsan-bé magába. — *Éllyenek Nemzetünk' Kormány Tagjai! Tiszt- vifelői!*

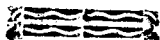
Béts. — „*Februárius* is tsak ollyon, min va- la Januárius A' múlt Vasárnap — az az előtt va- ló Szombaton és Pénteken a' fel-harangozott *Fid- ker* lovak mind szánba valának fogva — még a' múlt Kedden dél-előtt-is — Szeredán pedig reggel- től fogva egész estvig esett az első — el-vitte a' Duma jegit, és újra bokáig érő Sárba gyalagal *Béts.* — Itt már 2 éztendőök alatt ugy esett a' Rékluta szedés, hogy a' Magyar ifjakat még tsak meg-sem szollították — vagy ha meg-szóllították-is — elég vólt ez a' felelet: én Magyar vagyok, és minden meg-elégedett vele. Most pedig, minthogy a' Ré- kluta szedés most leg-szorgalmatosobb — azt mond- ja a' napokban egy Arany-müves a' Város Tanát- sárba hivattatván, hogy az ő Legénye Magyar. E' semmit sem tész, mondják a' Tanátsban, hanem álljon bé. Elé-áll az Arany-müves Magyar Legény — kéri a' Palsufsát — elé-adja, 's ezt a' Város Ta- nátsosai, mint a' 'Sidó írati hátúlról kezdvén olvasni,

azt mondják a' Legénynek : e' nem Pafsus és bizonyosság Levél, hanem tsak a' Keresztelesről adott Czedula. Forgatják — forgatják a' Pafsuft élire fokára; meg-vizsza-fordítják — de tsak Keresztelesről adott tzedulának találván, látja a' mi Arany-müves Legényünk, hogy ezek között az élök között tsak a' meg-hólt Deák nyelvnek esmeretlen volta ökozza a' gátot — el-neveti magát bamultában. Kérdik tőlle hány elztendős? Van é Attya, van é józága, és ha van — mennyit ér? A' Legény egy Oskolákot végig tanult vétess szájú Magyar lévén azt mondá a' Tanátsban: Uraim! mikor én elöttek állok, ezek a' Kérdések nem arra valók, hogy vallyon én katonának való vagyoké, vagy nem; — azonban jelenthetem, hogy ha annak valónak talál az én Hazám engemet — annak ad a' Nemzeti Sergek közé, és Nemzetem betsületiért híven fogom Királyomat, Nemzetemet szolgálni — de nem a' Prájz Sergebéli Rékluta vagyok. Erre tsak elbámulván a' jelen lévök, a' mi Magyar Arany-müvesünket ki-botsátták; ki a' F. edgyesült Magyar Kantzellárián jelentvén bé-adott Levele által magát, — — a' Pafsufta helyyesnek találhatott,

Hát vallyon jó volna é ha azon betsületes nagy haszn Német Ser-fözöket, kik Magyar és Erdély-országokban egész tsendességgel izamlálják a' Kormötzi arannyokat — Réklutának adnak a' Magyarok? — hogy tanuljanak a' mi Ifjaink-is itt tsendesén. Egy szóval — — — itt egy Magyarot is többé Réklutának meg-nem fognak szolgtatani. — — Itt Betsben az Ország-üttya nevü uttában egy igen jeless Magyar ifjú tartozkadik valh már egynehány hetéktől fogva — egytzer tsak figyverelek menének hozzája — vasrá verék és Hazájába vizsza-vivek a' napokban. Ez az ifjú, a'

L 2 mint

mint haljúk szökött Hadi-Tifzt vólt, és az alattomban utánna keringő ábrázaló Levél rá-esmert — de ki lett légyen, nevét nem tudhatjuk.

Zemlin 18-dik Jan. — Még 11-dikén ezen hónapnak el-mene Belgrádból a' fegyver-nyugvás után várakazó Tefterdár a' Nagy-Vezérhez vízfza; és 4 Postillionak küldöttetnek 10 lovakkal előre Krotzkába, hogy ötet elébb vigyék *Széméndriába*. A' mondatik vala előbbfőz, hogy ezen Tefterdárral a' F. Ts. K. Talmáts *Stürmer* Ur-is el-fogna menni; de ebből semmi sem lett.

A' Horváth-országí fő hadi szállásról. 16 dik Jan.
„ Ezen hónapnak 5 — 6 és 7 dikén Generál *Pehárik* Ur, a' Bihátsi *Szemtits* nevü Basával alkudozásra lépék a' már jelentett hadi-foglyoknak ki-tserélések végett. Midőn már meg-határozott volna, hogy ezeknek által-tserélések az ellenség földjén *Paszszina-Lukánál* lenne leg-alkalmasabb, és 11 és 12-dikben fogna véghez menni; tehát a' Bihátsi Basa minden Várokba és Sergekhez paratolatot botsátott, hogy mig ezen által-tserelés dolga végbe nem menne, addig senki-is tsak ellenséges szemöldököt se mutassan, hanem mindenek tsendesen légyenek — és így a' tserete tsendesen véghez mene. Ki-adattak a' mi fogságunkból 70 Törökök kiknek nagyobb része, *Dresznikből* fogattatott vala el; és ezek helyett fokkal több Rabjainkat adák ki a' Törökök mi nékünk; mivel ezek az ő Attyafiaiknak nyakakon lévő kövérséghez — annak nagyságához vagy vékonyságához mérván a' szabulólás' érdemét — némely Törökért — a' kövérség mér-

mértéke-szerint — 2 — 3 Rabjainkot is kiadták. A' Törököknek ki mondhatatlan örömeke vala az ő Attyakfiaiknak ki szabadulásokon, kik azokat ágyumenydörgések és harang-szók között, éppen olyan öröm kiáltásu pompával kifirék-bé a' magok Vár-aikba, mint hajdon a' *Trojaiak* a' *Görök* fa-lovat *Trojába*. — Ezen alkalmatósággal, szól a' Tudó-lító, külömbb külömbb várbéli Török Tisztekkel bezzéllettünk parolára. Minyjan a' drágaságon pa-naszalkodtanak, és megvallották, hogy nállak egy mérő zabat alig lehet, a' mi pénzünk-szerint, 12 márfálon megvásárolni. — Az 1790-dik eszten-dőbéli hadakozásra, az Horváth-orzági Tábor mel-lé rendeltettek ő Felsége által, a' fő igazgató Ve-zér Feldmarшал Lájdinánt *G. Vallis Uran* kívül: *F. M. L. Tzehentner*; Gen. Májorok: *Kulnek, Pehárnik, Schlaun, Bubenhofen*; Obesflájdinánt *Ankenbrand* az ágyuzó Sereg mellé, és Fő-Stráfnamester *Hofman* a' Tábori szekerek mellé. — Az ideji táborozás alkalmatóságával a' *Horváth-orzági Tábor* fog ál-lani a' *Dájtsmájster, Klébak, Prájsz, Durlakh*, fő Hertzeg *Ferdinánd*, és *Pályi* 3-dik Batalionjaiból; *Daltonnak* 2 Feld batalionjaiból; mellyek *Toth-or-lzágból* mennek ide; a' 6 *Horváth Regimentekből*, u. m. a' *Likáner, Ototsáner, Oguliner, Szluiner*, az első és máfodik izélbéli Bánál Sergekből — Lo-valókból — a' *Kinszki* könnyü Sergeinek 4 osztályá-ból — a' *Gréfer* Húzfár Sergeinek 2 osztályából, és 4 osztály *Toskána* Sergebéli Draganyosokból.

Zemlinből Jan. 18-dikán megint azt írják: „ Teg-nap tartaték leg előbb Báll Belgrádban egy véghe-tetlen

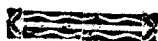
tetlen nagy Török *Mozsában*, hól 200 Férfiak, és Gróf *Vallisnén* kívül, ki kedves Férjével edgyütt éppen azon időben érkezett vala ide Postán, tsak 18 fejr-személyek jelenének meg. — A' Bétsi Bálakban 18 fejr-személynek-is alig jut ollykor egy valamire való Férfi — Tsak így van a' dolog — most a' Tábornál szük a' Leány — jöj Bétsbe — Horváth-országba, vagy a' Székely földére! — vállagot hatz itt benne; mert itt a' két utolsóbb földön egy Helységben 10 — 12 öreg Férfiakot és 100 — 200 Fejr népet találz keserves sohojtások között fársángolni.

Kolosvár 25-dik Jan. „ Kedves Kurirom! halottad-é, hogy a' mi Városunk ezután kövel lészzen ki-padimentomozva, még pedig a' házak alatt kéfelől a' nagyobb uttzákban faragott 4-szegü kövek ből lészzen az út ki rakva — valamint Bétsben vagyon, és hogy ennekutánna mi sem kéntelenítettünk szár-közepig érő fáiban úszkálni! A' mi fő Tisztviselőink; nevezetesen a' mi — tsak ezen egy tselekedetéért is örök emlékezetet érdemlő — V. Ispánvunk B. *Bánffy György* Ur ő Nagysága az az indító eszköz, ki ezen megköszönhetetlen tzélt maga elejébe vévén, már a' Városnak lakosait annyira birta, hogy ki-ki a' maga háza előtt 3 — 4 ölet maga költségén fog ki-rakotni — és már hordják minden-felől a' követ, hogy az uttzáknak közepe-is ki-rakottafsék. A' költség, és a' munka, mellyet ez kíván, véghetetlen; de ha ezen nagy érdemü Méltóság a' maga szorgalmatos és hathatos igyekezetében meg-nem szünik, tsak ugyan

ez egynéhány esztendő alatt igen könnyen tökéletességre mégyen; és kivált ha az ő Nagysága bölts szándéka-szerint, minden házok' eleibe 2 — 2 élő-fák plántáltatnak — nem lészzen Erdélyben olly szép Magyar Város, mint Kolosvár. — Ezen tzéljának el-érésére — a' már nevezett M. V. Ispány Ur kihirdettette vala tavaly, hogy a' mely Paraszt szekerek ürehsen — 's terhelve-is Kolosvárra bé-jönek, egy egy követ hozzanak magokkal, és azt a' Vár kapuján kívül velsék-le. — Oh mely bölts gondolat !! A' kik ezen tzélt jól meg-gondolják és Hazájokat igazán szeretik — ezt a' Hazánk hasznára és szépségire áldozott követ a' Hintó bakjára is felteszik, és a' nevezett helyyeken arról le-vetni gyönyörüségeknék tartják. — Kedves Hazafi! Bölts munkához fogott Tifzt-vifelönk! ne hagyj félben ezen bölts szándékodot! — adj példát másoknak az effélékre, hogy már Hazánk Várofsainak meg-feneklett sárú uttzai valahára pallérazódjanak — és hogy Kolosvár Várofsának késő maradéki-is az effélékéért áldáft kiáltson hamvad után. — Nem reméllek a' feleki tetön ollyon bokrétás lovak után bé-ereszkedő hintót Kolosvárra, melynek Ura ezen tsupa kö-tetöböl egy követ né tétéhsen bakjára, mert a' ki ezt szégyenlené, az a' gondolatlan Hazfiakkal már meg edgyezett abban, hogy a' mi Várofsaink egéhségtelen sár félszkeknek maradjanak. s. t.

Tifztségbéli mozdúlások. — „Feldmarsal-Lájdinánt *Lévener*, a' maga tulajdon kérésére, az ő Regimentjénél való meg-maradása mellett, nyugadalomra tétetett. — Obestlájdinánt *Vilhorfszky*, a'

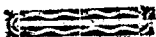
Tor.

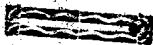
Toskna Húszár Sergétől a' *Vurmzer* Sergéhez ment
második Obesternek.

Egy Jan. 12-dikén *Jágodinából* hozzánk indított
Levél szóról szóra: — „ Kedves Barátom! Meg-
indula Sergünk Obest. *Mihályovits* vezérsége alatt e-
zen hónapnak 4 dikén *Jágodinából*, mely *Belgrád*-
tól tsak 9 Státzio, és a' mely, miolta *Belgrád* meg-
vétetett, szüntelen a' *Mihályovits* Szabad-sergétől
's a' N. Gréfen Sereg 3-dik Májor' Osztályától mind
eddig, környékével edgyütt szerentsésen védelmez-
tett. — Ugyan ezen osztály, a' már nevezett
Szabad sereggel edgyesülve, a' leg-veszedelmesebb
időben, és a' leg-bajosabb útazás idejében, már
egynéhány hetekkel ez előtt *Karánovátzot* Országlá-
sunk alá kényszeríté, egynéhány vért-szomjubazó vö-
rös Tatóroknak felszabdalások' után, mely törté-
netről, reményilem, bővebb tudósítása lészzen a' Ku-
rirnak. — Meg-indulánk az elébb említett napon
ujjalog szerentsénk' próbáló bátor szíjvel *Krusovátz*
nevezetű Török Városnak, 8 Kompánia Szabad-se-
regbéliekkel, 4 ágyukkal és 2 osztály Gréfen Hú-
szárjainkkal, mely Város ugyan, bátor már előre
1200 Törökökkel rakva vala, kik mi réánk készen
várakoznak vala, még-is különös ditséretet érdemlő
Sergünk ugy rohona ezekre, hogy a' Várost 3 Le-
gényeinknek el-vesztésével és 17 nek meg-sebesítte-
sével szerentsésen meg-vevők. A' Törökök közzül
71 esett-el halva, kik között a' Basának testvérije
és egy *Aga-is* találtaték, 's majd 150 Törökök es-
zenek sebbe. — A' katonaság részére igen kevés
préda esett; mivel már ez előtt ezen Törökök min-

den drágább portékákat, házok népivel edgyütt, Országokba bejebb küldvén, tsak tsatázó módra valának itten. A' lég-nevezetesebb préda vala a' Basa testvérjének köntöfse és nyereg-takarója, mely a' leg-szebb kézi-munkával arannyal gazdagon vala szépen ki-varva; mellyet a' *Gréfen* Húzárs-fergebéli fő Hadnagy *Hegedüs* Ur, ki a' N. M. Királyi Testörzök Sergéből jött vala Sergünkhöz, nyerte el. — Ezen ütközetben mind a' Szabad-seregbelieknek, minden kivált a' Húzárságnak bátor igyekezete, az első Tisztól fogva az utolsó köz-emberig különös ditséretet érdemel. — Az ellenség jó rendben öfzve szedett, és számos Zászlók alatt dühöskedő nagy erővel tsapa-ki a' *Gréfen* Húzárs Sergéből lévő *Kapts* nevű Kapitány Vezérlése alatt lévő 3-dik Májor Osztályára; de ezen osztály már több efféle játékokban borostyán koszorút nyervén, bátor szível mind addig koftaltatá Magyar fegyverével az ellenséget, míg a' Szabad-sereg 4 szegü forban érkezék ide, és mi azonnal hátra-húzóok magunkat, a' midön az ellenség az ágyu-tüz alá kerekedvén, tsak kevés idejig álhatá a' tüzet, látván, hogy sebelsei egymásra omlonak; azért rajta a' Húzárok, és egészfen a' kertekig nyomván ezeket — már itt vólt egy kiss agaráfszás! Ekkor 2 Kompánia Keménylövök, és fő Hadnagy *Hegedüs* 1 Tzúg *Gréfen* Húzársággal hé-rohonának a' Városba; de már az ellenség ki-takaradott vala — egy szóval ezen Vároft igen kevés néppel és tsak nem semmi kárunkal vevök-meg. s. t.

A' Fel-felé jövő fegyveres népnek már az első útazó tsoportját meg-irtúk vala; második és 3-dik tsoportban ezek jönnek fel-felé; mely a' magok útjokat Buda-felé teszik. u. m. — A' 2-dik tsoportban jön :

- 1.) Thurn Reg. jéből 2 Batalion. Indúl Szerimből Dárda-tájáról, 's Mártz. 2. dik napjára Fischam-entbe érkezik, Bétshez 4 óránnyira.
- 2.) Deutschmeister-éből 2 Bat. Mártz. 3-dikára Német Óvárba érkezik.
- 3.) Ktebek-éből 2 Batalion, Mártz. 5-dikére Kapts-ánba érkezik, Pofon mellé.
- 4.) Neugebauer-éből 2 Bat. Szerimből jön, Ujlak tájáról, 's Mártz. 5-dikére Jahrendbrfba érkezik: Austria szélire.
- 5.) Károly Toskáná-éből 2 Bat. Szerimből, Zimor tájáról jö, 's Mártz. 7-dikére Óvárba érkezik.
- 6.) 10 Bat. Granatérosfág, jobbára Magyarokból álló; 2 Bat. Febr. 12-dikére, a' többi pedig 22-dikére, fog ide Bétsbe érkezni.

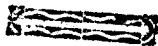
A' 3-dik tsoport Vátz táján takarodik fel felé, és rendeltt fekvése ki fog Bétsből fogva Nyitra Vármegyébe terjedni. Ezen 3-dik tsapatot, következő Batalionok 's Osztályok fogják tenni :

- 1.) Pellegrini Reg. jéből 2 Bat. Bajáról jön, 's Febr. 26-dik napjára Eipeldau nevezetű faluba érkezik, Bétshez másfél óra túl a' Dunán.
- 2.) Ferdinánd Toskáná-éből 2 Bat. Szabadkáról 's Halasról jön, és Febr. 26-dik napjára érkezik Austria szélire, Schlofzhofba.
- 3.) Caprara-éből 2 Bat. Zomborról jön, Febr. 26-dikára Pofonba érkezik.
- 4.) Czesvitz Vafas Reg. jéből 3 Osztály jön Nagy-Körösről és Tzeplédrol, Mártz. 3-dikára ér Ba-zingba.

- 5.) Fő Hertzeg *Eerentz*, az előtt *Carmelij* Vas. Reg. 3 Ofztály, jön a' *Maros*, és *Tisza* mellyékéről, Mártz. 7-kére *Szeredere* ér, *Nagyszombat*' szomszédjába.
- 6.) *Nassau* Vas. Reg. ből 3 Ofztály jö, ez is a' *Maros* és *Tisza* mellyékéről, Mártz. 2-dikán *Nagyszombatban* lessz.
- 7.) *Anspach* Vas. Reg. ből 3 Ofzt. Mártz. 3kán *Nagytapoltsán* lessz.
- 8.) *Modena* könnyü Lovas Reg. ből 4 Ofzt. jö *Szegedről* 's *Csongrádról*, Mártz. 2. *Nyitrán* lessz.
- 9.) *Lobkovitz* könnyü Lovas Reg. ből 4 Ofzt. jön *Földvár* tájáról, *Érsekújváran* lessz Mártzius elein.

Midőn a' mondatik, hogy eanyi amannyi Batalion vagy Ofztály jö ez 's amaz Városba, helységbe, vagy faluba: azt éppen nem kell betű szerint venni mindenütt, mintha már p. o. *Eipeldaubá* jöne magába z Batalion: hanem az tsak azt teszi, hogy a' Stab ott fog feküdni, a' népnek több része pedig, a' meg nevezett helyek környékén telepedik meg. — Az elő számlált Batalionok és Ofztályok, meddig fognak azon helyeken mulatni, mellyekbe jövendők, bizonytalan. — Meg lehet, hogy jól ki se fogják magokat pihenni, mikor jö a' parantsolat, hogy induljanak a' *Prusszus*, *Lengyel*, vagy mások ellen. De meg-lehet az ellenkező is. — *Berlinből* azt írják, hogy ott se lehet bizonyosan tudni, ki üti-é magát a' had, vagy sem? Februárius' vége választja azt meg. — Ha most *Fridrik* élne: így folynának e' *Prussziában* a' dolgok, mint *II. Wilhelm* alatt mennek: a'nak meg határozása, nem olly könnyü dolog, mint a' millyennek talám első tekintettel láttatik lenni. Azt még is alig ha nem lehet mondani, hogy nehezen indult volna ő el a' *Pitt* (Angl. Minister) szaván, a' ki most az Európai zürzavaroknak fő indítója, 's nem szövetkezett volna eggy ollyan Országgal (Angliával,) a' mellyről azt ítélte, hogy

az

az azzal való tzimboráskodás soha se használt senkinek !!!

Külső-országai Tudósítások.

Portugallia. — A' Királyné, a' maga gyóntató Papijából, két világi Tanácsos Urakból, 2 Püspökökből, 1 Dominikánusból, 's egy Benediktinusból egy tanácskozó Társaságot (Junta) állított fel, mellyre azt bizta, hogy a' Szerzetek állapotját vizsgálja meg, 's keresse ki a' módját, hogy lehetne azokon némelly szükléges jobbításokat tenni. — *Portugallia* jövedelmének harmad részét veszi most a' Papi rend átaljában gondoltatva !!!

Svéd Ország. — *Stokholm*-ból Jan. 9 dikén azt irták, | hogy minden prédikáló székekből ki - hirdette a' Király azon akaratját, melly szerént Febr. 12-dikéig. minden Regementeknek tellyes számmal kellett lenni. Az a' hira, hogy ezen esztendőben nagyobb erővel szándékozik a' Király ki állani az ellenteg ellen, mind a' vizen, mind a' szárazon, és hogy e' végett Ország Gyűlését is fogja tartani.

(Nagyon meg vette ez a' Király a' *harmadik*, az az a' *Nem Nemes*, vagy *polgári* rendnek szivét, a' többek között azzal, hogy a' Királyi Titkos Tanács Gyűlésnek Tagjai szintén úgy vagynak már a' Polgári, mint a' Nemesi rendből. Az el múlt Dec. 14-dike vala az a' nap, mellyen a' Polgári rendből először jelentek meg ketten, ugyan annyi Nemesekkel együtt, az említett Királyi titkos Gyűlésben.)

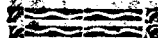
Januárius' elein érkezett meg *Konstántzinpolyból*, *Stokholmba*, a' már régen vártt Követség Titoknokja *Adlerberg*, a' ki a' Portával közelébb kötött frigynek Originalját meg vijendő vala. A' Király hosszas tanakodásokat tartott vele.

Lengyel Ország. — A' Török háború kezdetével az Orosz Császárné akart velt szoros szövetségre lépni Lengyel Orzággal, azt igérvén, hogy *Moldvának* egy részét majd oda fogja nékie enged-

gedni. Mtdön szinte meg készült volna már az ölzve - szövetkezés: fordítást tett a' dolgon a' Prussziai Király. — De mit nyert ez által Lengyel Ország? Azt, hogy tsupán ellenségeinek neveiket változtatta. Prusszia, és Török Ország helyett, látja maga ellen Auszriát, és az Orosz Birodalmat. — Ha ő 60,000 embert állithat elő: már is szemmel tartják egynehány ezer embereink Galitziában, 's feles számú Oroszok Volhinidnak határain. —

Egy Konfiántzinápolyi Levélből e' következendő történet olvastatik: „Azon fok hajók között, mellyek Alexandriából a' Kánálisba eveztenek, vala Galatánál ki-kötve egy Sóval terhelt Frantzia Hajó is, ez November. 15 dikén hajnalban valamely vigyázatlanság által meg-gyuladott vala; mingyárt lárma esvén körül belől, mindenek igyekeztek annak meg-óltásán; de a' láng annyira el-hatalmazott, hogy lehetetlen vala erőt venni rajta, sőt a' szellő ezen lángba borult hajót a' több hajók közé kezdette hajtani, és azok között egy tsupa puska-porral terhelt Anglus nagy hajó felé indult: mellyen a' remülés és kiáltás még annál irtozatosabb lett, hogy az Anglus hajó mellett, vóltak más Salletrommal és kénkővel terhelt hajók, ezeknek sorában vóltak a' Török hajós seregből, mely a' fekete tengerről tért vala vízfsza, 15 nagy Hadi-hajók: már mindenek irtózással nézték azon szempillantást, melyben azon néhány ezer má'sa puska-pornak fel-lobbanása által, a' szomszéd hajók tűzbe fognak borulni, és azon a' Városnak nagy részére-is el-fog harapozni! Maga a' Török Tsászár, a' Kapudán Basa, és más Ministerek a' partra jötenek a' remüléssel tellyes nép közzé, hogy minden lehető módokat el-kövefsenek az irtozatos szempillantásnak meg-előzése. Azonban a' lángba borult Hajó a' Puska-poros Anglus hajóhoz itközött, és annak végét meg-gyujtotta: vóltak az Anglus hajón olly el-tökéltett bátorságú hajós legények, kik az égő hajót rudakkal el-taszították, és az Anglus hajónak végét meg-óltották, de a' szél-

től fordítottván az égő hajó, újra amahoz ütközött, és annak végét újra meggyújtotta: ekkor is szerentséfen megöltatott, és utóljára több apró hajók hátulról kerülvén, horgokat akasztottak az égő hajóba, mellyek által az ugy nevezett Fejedelmek szigetéhez húzták, a' hol a' láng megemésztvén elmerült. És így a' puska-poros hajó szerentséfen megöltalmaztatot. Ezen olly nagy öröme vólt a' Szültánnak, és mindeneknek, hogy a' Szultán az egész Városban találtató minden borjúkat megvétetvén, azokat megsüttette, és a' népet azokkal megvendégelte. A' fenyegető veszedelemnek ezen szerentsés elhárítását, a' Törökök *Mahumed* különös tsuda-tételének nevezik.

A Törökök házofságának módja.

Ha egy Török ifju fel-nevekedvén házasodni kíván, öszvegyülnek az ő hivatalára legelőbb is, mind a' maga, mind pedig annak, kit elvéjendő, baráti és rokoni: a' Vö-legény ezeknek eleikbe térfizi azon Summát, mellyet ő Mátkájának az házofságra ajándékozni szándékozik, 's ha annak rokoni azzal megelégednek, azonnal minden haladék nélkül által kell küldeni azt az ő Mátkája Attyának, vagy annak valamellyik Attyafijának, hogy állapottyához illendő köntös és egyéb készülétek számára szerezethetsenek: mert a' Leánynak Attya a' vendégségen kívül semmit nem költ. A' Menyasszony 8 napokig a' Lakadalom előtt ábrázattyát elfedezve tarttya, és magát edgyiknek is a' Vö-legény attyafijai közzül nem mutattya: 4 nappal a' Lakadalom előtt eljárja a' Vö-legény a' Sängovissal

sal edgyütt, ki annyi mint egy Násznagy, barátjait és azokat el-hivja a' Lakadalomra: ezek az azt meg-előző estve az ifju párnak rangjához illő ajándékokat küldöznek. Ekkor a' Meny-aszszony feredőre vitetvén az aszszonyoktól jól meg-mofatik, haja és körmei veresre meg-festetnek. El-következővén a' Lakadalomnak napja, kérettetik a' *Kadi* vagy *Biró*, a' házossági edgyezést meg-erősíteni, melynek alkalmatosságával ő néki tudtára adatik, mennyi ajándékot adott legyen a' *Vö-legény* a' maga *Mátkájának*, és az ő számára is bizonyos ajándék kötetik öszve. Meg-erősítettvén az edgyezés, megyen a *Sángovis* más *Vendégekkel* edgyütt a' Meny-aszszony házához, hol *trombita-szó* harfog, hozzá ülnek a Meny-aszszony Attyától készítettett asztalhoz, ki a' Meny-aszszonyt elé-vezetvén, által-adja a' *Sángovisnak* a' vendégek jelen-létében, ki ötöt lóra ültetvén a' vendégektől kísértetve a' *Vö-legény* házához vezet. Az úton mindenek, kik elől találják, közlönteni szokták: meg-érkezővén, más Aszszonyokkal edgyütt vitetik egy férjfiaktól el-tiltatott házba, az hol már kész vendégség várja, a' férjfiak pedig más házban vendégeskednek, valámíg tsak az haza-menés ideje bé-következik: ekkor a' *Sángovis* a' Meny-aszszonyt kézen fogván, vezet egy kész álvó-szobába, hol a' *Vö-legény* herélttyeinek, főgoly-szolgainak, vagy öreg-aszszonyainak által-adja. A' *Vö-legény*-is magát nem sokat váratván bé-megyén hozzá és annak ábrázattyáról a' fátyolt letakarja, mely edgyik a' bajosabb dolgok közzül, tudni való dolog lévén, hogy a' Meny-aszszony

ezt bajosan engedí. A' málik nehézség a' Török gaga, melyet minden Török Afzszony visel: ez fel-vagyon kötve egy jó götsös pántlikával vagy kötövel: de, minthogy magok a' Törökök mondják, hogy ők késsel a' Gordiai bogokat-is könnyen fel-öldanak illyenkor: tehát más nap reggelre a' Meny-afzszonyból válik' — Menyetske. Más nap ismét meg-jelennek a' vendégek, a' Sángovis jó-reggelt mond az ifju Afzszonynak, 's örvend ha jól alutt: a' vendégek és az ifju Házos, piftolyoson és dár-dáson lóra ülvén, musikával, mely trombitákból áll ki-lovagolnak, töltik az időt, piftolyokkal tzélt lö-völdöznek, dárdájokat hajigálják, mellyel a' Laka-dalom bé-végződik.

BCU Cluj / Central University Library Cluj *Tudófitás.*

„ *Aloisius Doll* Urnál Bétsben a' *Szent István* Temploma kerületében; Pofonyban pedig a' *Hofszú* utzában a' 288-dik Szám alatt ezek a' Magyar Könyvek találatnak:

Mólnár, Jász-Berény Várofsában lévő *Léel Kür-thének* Esmérete 8. Részbe 20 kr.

Magyar Kátó 8. Rész 20 kr.

Therézia Tsászárné e' felső-világra 8-vo Pofonyban. 20 kr.

Hunnias, vagy Magyar *Hunyadi*, írta *Hörvát* *Adám* 8. Részben Györben 45 kr.

Pung Ejtzakáji és egyéb Munkáji 8. Rész. Györben 1 for. 30 kr.

Barátságos Oktatás, hogy egy ifju Afzszony embernek magát hogy kelleik viselni. 8. Rész. Budán. 20 kr.

Kereztény Imádságok 8. Rész. Pofonyban. 15 kr.